

Einde-Afvalstatus

OPLOSSINGSSTRATEGIE & PLAN

BinGo Results
JULI 2023



INVESTNL

Project: Einde-afvalstatus
Document versie: 1.1
Laatste aanpassing: 21 juli 2023

Referentie documenten – zie ook bijlagen:

“End of Waste Whitepaper” **Ecomatters**, April 2023

[End of waste whitepaper](#)

[Home | Groene Chemie Nieuwe Economie](#)

“Naar oplossingen voor de problematiek rondom einde afvalstatus” **Rebel**, Juni 2023

[Naar oplossingen voor de problematiek rondom einde afvalstatus](#)

Auteur:

BinGo Results

Henk Pool b-results@outlook.com +31 682093161

Contact:

Xandra Weinbeck, Sr. Business Development Manager, [Invest-NL](#)
xandra.weinbeck@invest-nl.nl

Einde-afval criteria:

In het **Europese Waste Framework Directive**¹, is vastgelegd dat de lidstaten passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat afval dat een behandeling voor recycling of andere nuttige toepassing heeft ondergaan niet langer als afval wordt beschouwd indien het aan de volgende voorwaarden voldoet: **1)** de stof of het voorwerp is bestemd om te worden gebruikt voor specifieke doelen; **2)** er is een markt voor of vraag naar de stof of het voorwerp; **3)** de stof of het voorwerp voldoet aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen en aan de voor producten geldende wetgeving en normen; en tevens **4)** gebruik van de stof of het voorwerp heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid.

In **Nederland** zijn de einde-afval criteria wettelijk vastgelegd in de **Wet milieubeheer**². Afvalstoffen die een behandeling van recycling of andere nuttige toepassing hebben ondergaan, worden niet langer als afvalstoffen beschouwd, indien zij voldoen aan de volgende voorwaarden: **1)** de stoffen, mengsels of voorwerpen zijn bestemd om te worden gebruikt voor specifieke doelen; **2)** er is een markt voor of vraag naar de stoffen, mengsels of voorwerpen; **3)** de stoffen, mengsels of voorwerpen voldoen aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen en aan de voor producten geldende wetgeving en normen; en **4)** het gebruik van de stoffen, mengsels of voorwerpen heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten voor het milieu of de menselijke gezondheid.

¹ Directive 2008/98/EC [Waste Framework Directive \(europa.eu\)](http://europa.eu)

² Einde-afval criteria zijn vastgelegd in Wet Milieubeheer artikel 1.1 lid 8 < [link](#) >

Inhoudsopgave

English Translation	4
Introduction & background information.....	4
<i>Spot on the horizon</i>	4
Solution strategy – the five key points.....	5
Introductie & achtergrond informatie	6
<i>Stip op de horizon</i>	6
Oplossingsstrategie – de vijf kernpunten	7
Oplossingsstrategie – Karakterisering	8
Oplossingsstrategie – Kern boodschappen	9
Bijlagen - Oplossingsstrategie – een verder uitgewerkte versie	10
1. De vier einde-afval criteria verduidelijken.....	10
2. Zelfbeoordeling: Houder + Afnemer werken samen	11
3. Zelfbeoordeling: Categorieën	12
4. Certificering.....	12
5. Slimme wetgeving.....	13

English Translation

Introduction & background information

To meet the ambition of a circular economy, a raw materials transition will be necessary. Reuse of materials and the use of processes capable of recycling waste into perfect raw materials are necessary. However, when scaling up recycling technologies, entrepreneurs encounter barriers and ambiguities. In combination with the risks of upscaling, entrepreneurs experience difficulties in financing their "business case". Investors indicate that the implementation of regulations creates "hurdles" (ambiguity) causing the cumulative risk of investment becoming too high.

InvestNL and Groene Chemie Nieuwe Economie (GCNE) have joined forces and asked consultancy firm Ecomatters to create an inventory of the problems of the current situation and to document them in a white paper. This report³ provides a clear picture with an explanation of the bottlenecks arising from; policy (legislation, enforcement, and implementation), the entrepreneur and the investor.

With this report as a starting point, two Red Team sessions were organised under the leadership of the Rebel Group⁴. A broad group of stakeholders put forward and discussed ideas. Based on the results of the sessions, the first contours of a solution were described⁵.

The document now in your hands describes the solution in more detail and provides a clear picture of the end-of-waste status.

Spot on the horizon

Voluntary certification is the beginning for organising matters clearly, in a transparent and traceable manner. Certification is the basis for collaboration based on sufficient mutual trust and certainty (for both public and private). Setting up certification requires careful preparation starting with **clarifying the end-of-waste criteria**⁶ and building trust between "supplier and buyer" in the form of a **joint self-assessment**⁷. The role of the government is shifting towards **process guidance**. When a product (or a process, a technique or business case) takes off, it is more obvious to let these voluntarily developed mutual agreements and perspectives '**coagulate**' into legislation.

Legislation in the form of an end-of-waste status is therefore not the starting point, but rather the end point of a process when the market (or a market segment) is de facto operating under a standard. Legislation⁸ preferably in a European context to maximise the use of the **EU internal market** and to further reduce dependence on raw materials imported from outside the EU.

³ "End of Waste Whitepaper", **Ecomatters** april 2023 en aangeboden op 17 april 2023 aan Jeannette Baljeu (gedeputeerde Zuid-Holland), Jacqueline Vaessen (Boegbeeld ChemistryNL) en Hagar Ligtvoet (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat).

⁴ "Verkenning oplossingsrichtingen problematiek einde afvalstatus", voorbereidend document voor deelnemers aan Red Teamsessies, **Rebel**, mei 2023

⁵ "Naar oplossingen voor de problematiek rondom einde afvalstatus", **Rebel**, Juni 2023

⁶ Einde-afval criteria zijn vastgelegd in Wet Milieubeheer artikel 1.1 lid 8 < [link](#) >

⁷ "Toetsing afval of grondstof", Rijkswaterstaat Ministerie IenW < [link](#) >

⁸ Initiële focus: NL-wetgeving in de vorm van een besluit

Solution strategy – the five key points

The basis of the solution consists of five logically connected steps with a smartly crafted legislation – preferably in an EU context – as the end point.

- 1. Clarifying and bundling experiences** **the four end-of-waste criteria**
An explanation of the four end-of-waste criteria⁹ illustrated with examples. This clarification can be seen as an elaboration of the existing guidelines¹⁰. A clarification in legal terms has no expressive power, however it merges the best available knowledge and interpretation from both the private and public sectors.
- 2. Working together** **Self-assessment: Holder + customer work together**
The idea is that the waste-holder and his/her customer complete the self-assessment together. Where necessary, an expert can supplement this assessment (see step 3 below). The basis of this collaboration is a yet to be developed self-assessment in a uniform format. The certainty offered by this step is that the end-of-waste point and associated responsibilities are fully agreed and clear for both parties.
- 3. Strict where necessary, simple where possible** **Self-assessment: Categories**
The proposal is that an assessment of the risks is made based on a limited number of questions in the form of a quick scan. With the derived "risk profile" the specific focus and emphasis of the self-assessment can be determined. Experts can make an important contribution. Therefore, input from experts – from both the private and public sectors – should be encouraged.
- 4. Transparency and Trust** **Certification**
Adopting requirements (steps) and annually verifying the implementation and use of these steps by an independent third party, enables the waste-holder (often together with the customer) to demonstrate their processes and protocols unambiguously comply with established norms and/or standards.
The proposal is to create – with careful preparation (steps 1, 2 and 3) - a certification system that regulates matters clearly, in a transparent and traceable manner. Certification creates a common basis of trust and certainty. Ideally, this system integrates with an established certification system (e.g., ISCC Plus).
- 5. Smart legislation** **Simplifying – clarifying**
Legislation in the form of an end-of-waste status decision is not the starting point, but rather the end point. In its final form, smartly crafted legislation addresses the role of the government (including the 'Omgevingsdienst'), the enforcement of legislation, and acceptance of the application of legislation in and by EU-countries with the objective to maximise the use of the EU internal market.

⁹ Einde-afval criteria zijn vastgelegd in Wet Milieubeheer artikel 1.1 lid 8 < [link](#) >

¹⁰ Leidraad – 1.2 Afvalstof of Product, **Ministerie IenW**, Januari 2021 < [link](#) >

Introductie & achtergrond informatie

Om aan de ambitie van een circulaire economie te voldoen, is een grondstoffen transitie noodzakelijk. Hergebruik van materialen en de inzet van processen die uit afval een perfecte grondstof maken zijn een must. Evenwel bij de opschaling van herverwerkings-technologieën lopen ondernemers tegen barrières en onduidelijkheden aan. In combinatie met de gekende risico's van opschaling ervaren ondernemers problemen bij de financiering van hun "business case". Investeerders geven aan dat de uitvoering van regelgeving "hordes" (onduidelijkheid) creëert en het cumulatieve risico van investering te groot wordt.

InvestNL en Groene Chemie Nieuwe Economie (GCNE) hebben de handen in één geslagen en adviesbureau Ecomatters gevraagd de problemen van de huidige situatie in kaart te brengen en deze te bundelen in een White paper. Dit rapport¹¹ geeft een helder beeld met toelichting van de knelpunten ontstaan vanuit; beleid (wetgeving, handhaving en implementatie), de ondernemer en de financiers investeerder.

Met dit rapport als vertrek punt zijn onder leiding van de Rebel Group een tweetal Red Team sessies georganiseerd¹². Een brede vertegenwoordiging van belanghebbende hebben ideeën naar voren gebracht en bediscussieerd. Op basis van de uitkomsten van de sessies zijn de eerste contouren van een oplossing beschreven¹³.

Het document dat nu voor u ligt beschrijft een uitwerking van de oplossing en daarmee een helder beeld over de eind-afval status.

Stip op de horizon

Vrijwillige certificering vormt het begin om zaken helder, transparant en traceerbaar te regelen en aan de slag te gaan met elkaar op basis van voldoende onderling vertrouwen en zekerheid (voor zowel publiek als privaat). Het opzetten van certificering vereist een zorgvuldige voorbereiding te beginnen bij **verduidelijking van de einde-afval criteria**¹⁴ en opbouwen van vertrouwen tussen "aanbieder en afnemer" in de vorm van een **gezamenlijke zelfbeoordeling**¹⁵. De rol van de overheid verschuift meer naar **proces begeleiding**. Wanneer een product (of een proces, een techniek of business case) een enorme vlucht gaat nemen ligt het meer voor de hand deze vrijwillig ontwikkelde onderlinge afspraken en handelingsperspectief te laten '**stollen**' in wetgeving.

Wetgeving in de vorm van een einde-afval status is dus niet het startpunt, maar eerder het eindpunt van een proces op het moment dat de markt (of een marktsegment) de facto onder een standaard opereert. Wetgeving¹⁶ dan bij voorkeur in Europees verband om de sterkte van de **interne markt zonder grenzen** maximaal te kunnen benutten en de afhankelijkheid van grondstoffen geïmporteerde van buiten de EU verder te reduceren.

¹¹ "End of Waste Whitepaper", **Ecomatters** april 2023 en aangeboden op 17 april 2023 aan Jeannette Baljeu (gedeputeerde Zuid-Holland), Jacqueline Vaessen (Boegbeeld ChemistryNL) en Hagar Ligtvoet (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat).

¹² "Verkenning oplossingsrichtingen problematiek einde afvalstatus", voorbereidend document voor deelnemers aan Red Teamsessies, **Rebel**, mei 2023

¹³ "Naar oplossingen voor de problematiek rondom einde afvalstatus", **Rebel**, Juni 2023

¹⁴ Einde-afval criteria zijn vastgelegd in Wet Milieubeheer artikel 1.1 lid 8 < [link](#) >

¹⁵ "Toetsing afval of grondstof", Rijkswaterstaat Ministerie IenW < [link](#) >

¹⁶ Initiële focus: NL-wetgeving in de vorm van een besluit

Oplossingsstrategie – de vijf kernpunten

De basis van de oplossing bestaat uit vijf logisch verbonden stappen met een slim opgestelde wetgeving – bij voorkeur in EU verband – als eindpunt.

- 1. Ervaringen bundelen en verduidelijken** **De vier einde-afval criteria verduidelijken**
In essentie een uitwerking van de vier einde-afval criteria¹⁷ aangevuld met voorbeelden. Deze verduidelijking kan gezien worden als een uitwerking van de bestaande handreiking¹⁸ (of leidraad). In juridische termen heeft een verduidelijking geen zeggingskracht, maar bundelt wel de best beschikbare kennis en interpretatie uit zowel de private als publieke sector.
- 2. Samenwerken** **Zelfbeoordeling: Houder + afnemer werken samen**
Het idee is dat de afvalhouder en zijn/haar afnemer samen de zelfbeoordeling doorlopen en invullen. Waar nodig kan een expert deze beoordeling aanvullen (zie stap 3 hieronder). De basis van deze samenwerking is een nog te ontwikkelen zelfbeoordeling in een uniform format. De zekerheid die met deze stap geboden wordt is dat voor beide partijen en het einde-afval punt en daaraan gekoppelde verantwoordelijkheden vastliggen.
- 3. Streng waar nodig, eenvoudig waar kan** **Zelfbeoordeling: Categorieën**
Het voorstel is om aan de hand van een beperkt aantal vragen in de vorm van een Quick-scan een inschatting van de risico's gemaakt kan worden. Met dit "risico-beeld" kan het specifieke accent van de zelfbeoordeling vastgelegd worden. Het inroepen van experts – vanuit zowel de private als publieke sector - kan hierbij een belangrijke aanvulling vormen.
- 4. Transparantie en vertrouwen** **Certificering**
Met het vastleggen van eisen (stappen) en jaarlijkse beoordeling van de uitvoering van deze stappen door een onafhankelijke derde partij toont de houder (veelal samen met de afnemer) aan dat processen eenduidig voldoen aan vastgestelde normen en/of standaarden.
Het idee is om met een zorgvuldige voorbereiding (stappen 1, 2 en 3) een certificeringssysteem op te bouwen dat zaken helder, transparant en traceerbaar regelt en een gemeenschappelijk basis van vertrouwen en zekerheid creëert. Ideaal gezien wordt aansluiting gevonden bij een bestaand certificering-systeem zoals bijvoorbeeld ISCC Plus.
- 5. Slimme wetgeving** **Vereenvoudigen – verduidelijken**
Wetgeving in de vorm van een einde-afval status besluit is niet het startpunt, maar het eindpunt. In haar uiteindelijke vorm adresseert een slim vormgegeven wetgeving de rol van de overheid (inclusief Omgevingsdienst), handhaving van wetgeving, en acceptatie van de toepassing van wetgeving in en door het buitenland met als doel de Europese interne markt maximaal te kunnen benutten.

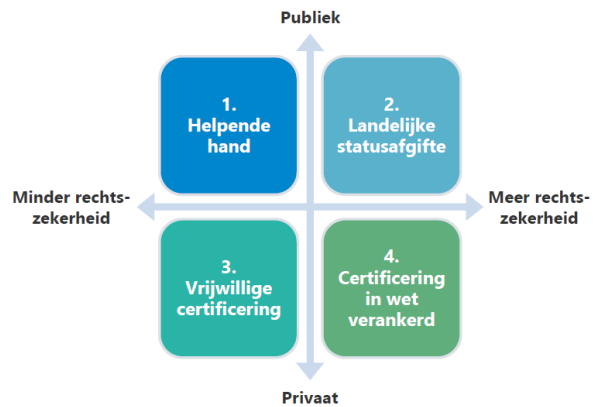
¹⁷ Einde-afval criteria zijn vastgelegd in Wet Milieubeheer artikel 1.1 lid 8 < [link](#) >

¹⁸ Leidraad – 1.2 Afvalstof of Product, **Ministerie IenW**, Januari 2021 < [link](#) >

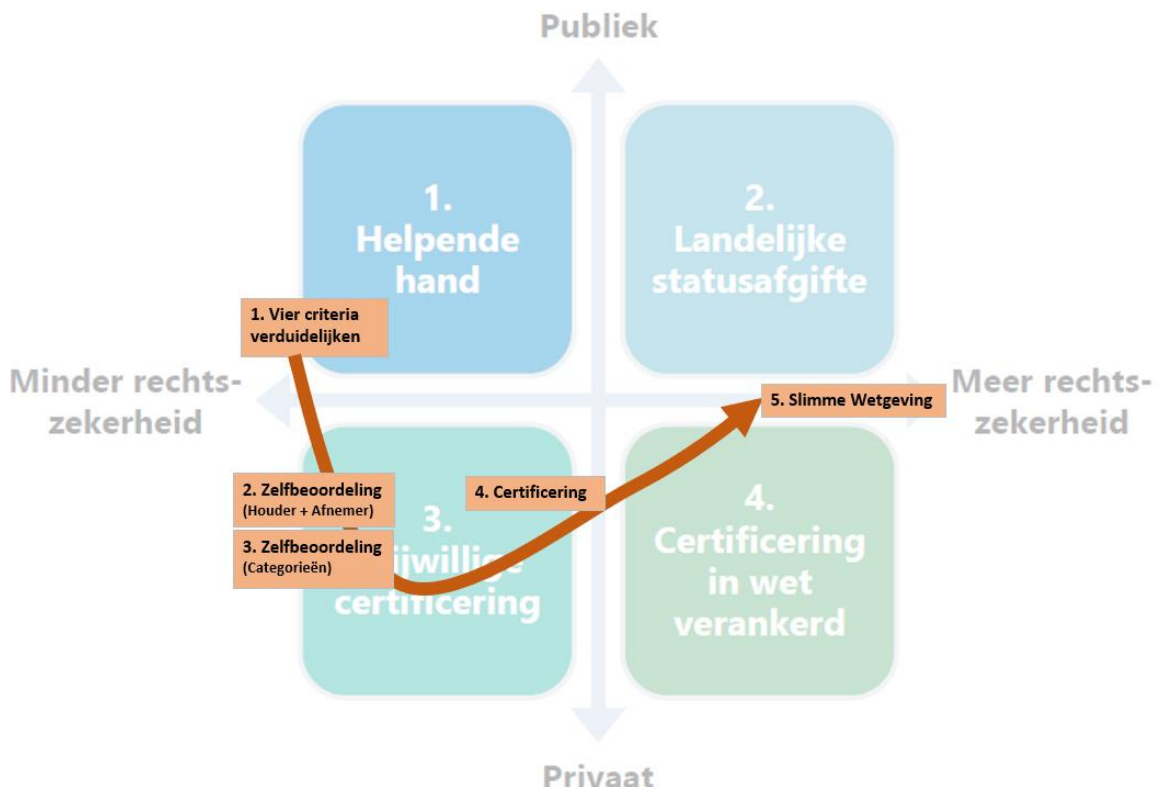
Oplossingsstrategie – Karakterisering

In de Red Team sessies is door Rebel een karakterisering van vier verschillende oplossingsrichtingen voorgesteld. Deze worden van elkaar onderscheiden door twee assen:

1. De as **publiek vs. privaat** geeft aan welke partijen betrokken zijn bij de afgifte van einde afvalstatus en zegt daarmee iets over waar voornamelijk de uitvoering ligt. Dit is niet zwart wit, omdat de overheid ook ‘aan de private kant’ 3 en 4 een rol heeft, en bedrijven een rol aan de publieke kant 1 en 2.
2. De as **minder rechtszekerheid vs. meer rechtszekerheid** zegt iets over de (juridische) status die ontleend kan worden aan de afgegeven einde afvalstatus. Meer rechtszekerheid betekent hier een sterkere (juridische) status.



Het uitzetten van de **vijf kernpunten**, samen de oplossingsstrategie, levert het volgende beeld:



Oplossingsstrategie – Kern boodschappen

A. De huidige wetgeving zit ons (lees: de ontwikkeling van een circulaire economie) in de weg

De huidige wetgeving is niet opgesteld vanuit een Circulaire Economie gedachte.

De “End of Waste Whitepaper” opgesteld door Ecomatters geeft een goed beeld *waar de schoen wringt*. De Europese kaderrichtlijn¹⁹ die de basis van de huidige wetgeving vormt is gepubliceerd in 2008. Een periode waar circulair denken en handelen niet voorop stond of het uitgangspunt vormde. Sinds 2008 zijn er een aantal aanpassingen in de wetgeving doorgevoerd, maar deze zijn NIET toereikend.

B. De Interne Markt van Europa is gesloten

Producten geproduceerd uit circulaire grondstoffen kunnen niet profiteren van de EU open markt.

De Europese kaderrichtlijn is in elk EU-land omgezet naar nationale wetgeving. (Grondstof) Verklaringen afgegeven door één land, worden door een ander land niet (h)erkend. Oplossingen voor dit probleem vragen heel veel extra (lees: duplicatie van) papierwerk die vaak leidt tot een éénmalige oplossing. Structurele oplossingen ontbreken.

C. De basis van een oplossing is transparantie en vertrouwen

Een brede (/breed gedragen) samenwerking en toegankelijke documentatie vormen de basis.

In de afgelopen maanden hebben we duidelijk gemerkt dat alle betrokkenen vanuit de publieke- en private sector samen aan een oplossing willen werken. Door samen te werken aan een verduidelijking van de einde-afval criteria bouwen we transparant aan een basis van onderling vertrouwen. Door zelfbeoordelingen gezamenlijk door de houder en de afnemer in te vullen ontstaat er een beter begrip en helderheid rond de einde-afval status en de daaraan gekoppelde verantwoordelijkheden. Experts kunnen waar nodig deze zelfbeoordelingen aanvullen (lees: verdiepen). De ervaringen uit, en samenwerking in deze stappen, willen we vertalen en vastleggen in een certificeringssysteem.

D. Slimme wetgeving; een logisch eindpunt

Op het moment dat vrijwillig ontwikkelde onderlinge afspraken een enorme vlucht gaan nemen ligt het voor de hand deze te laten ‘stollen’ in wetgeving.

Binnen de kaders van de huidige wetgeving willen we een viertal stappen zetten die leiden tot een markt die de facto onder een transparante en gecertificeerde standaard opereert. Omzetting van deze standaard in wetgeving – bij voorkeur in EU verband – vormt het logische eindpunt en de ‘*hoeksteen*’ voor verankering van vrijwillig ontwikkelde afspraken.

Na de gezamenlijke voltooiing van kernpunten 1, 2 en 3 zou de overheid een Besluit kunnen nemen ter ondersteuning van de toepassing, uitvoering en rechtszekerheid van deze stappen. In parallel kunnen de direct-omliggende landen (of deelstaten) geïnformeerd worden over de inhoud en resultaten. Doel van deze stap is erkenning van NL-regelgeving in direct omliggende landen.

E. Een conveniënte rol voor de overheid; begeleiding van het proces

Begeleiding – met volledig inzicht - bij de ontwikkeling en uitvoering van vrijwillige afspraken met slim vormgegeven wetgeving als eindpunt

We vragen de overheid om – binnen de kaders van de huidige wetgeving – de processen (stappen 1, 2, en 3) te begeleiden. De verantwoordelijkheid voor en de stappen en de inhoud is en blijft bij de initiatiefnemers.

Binnen het certificeringssysteem wordt de “begeleiding” in formele zin het (steekproefsgewijs) toetsen – door bijvoorbeeld de Omgevingsdienst - of processen correct en volledig zijn doorlopen.

¹⁹ Directive 2008/98/EC [Waste Framework Directive \(europa.eu\)](http://europa.eu)

Bijlagen - Oplossingsstrategie – een verder uitgewerkte versie

Opmerking: Deze paragraaf geeft een eerste maar ook gedeeltelijke uitwerking van de 5 kernpunten die samen de oplossingsstrategie vormen. Aanvullende/specifieke details zijn te vinden in de twee referentie documenten respectievelijk opgesteld door Ecomatters en Rebel.

1. De vier einde-afval criteria verduidelijken

De basis voor een verduidelijking vormen handreikingen, leidraden, rechtsoordelen aangevuld met (grondstof) verklaringen uit andere EU-landen. Bijvoorbeeld in Vlaanderen, waar de OVAM een handleiding heeft ontwikkeld²⁰. Op de OVAM-website is veel informatie rond het thema afval beschikbaar en gepubliceerd. < [link naar OVAM website](#) aanvullen met zoekterm “afval of grondstof” >. Ook de NL-Versnellings tafel chemical recycling²¹ constateert dezelfde knelpunten en werkt met de overheid aan een handreiking voor pyrolyse olie.

Belangrijke vragen die beantwoord moeten worden voor het zetten van een eerste stap:

- a. Wat is het onderlinge verband tussen de nog te ontwikkelen verduidelijking en bestaande leidraden (handreikingen). Wellicht dat verduidelijking in de vorm van een uitwerking van een bestaande leidraad een eerste stap kan zijn? Zie ook referentie-lijst aan het einde van dit hoofdstuk.
- b. Voor welke toepassingen is verduidelijk gewenst? Is één (algemene) verduidelijking toereikend, of is een collectie van toepassingsgerichte verduidelijkingen noodzakelijk?
- c. Wie gaat (of welke groepen gaan) het verduidelijking document (deze documenten) opstellen?
- d. Wie wordt de eigenaar van dit document (of deze documenten)? Kan het te vormen Kennisplatform hierin een rol spelen?
- e. Door wie en hoe kunnen aanpassingen en/of aanvullingen in dit document (deze documenten) gemaakt worden?

²⁰ Handleiding: Afval of grondstof?, OVAM, Augustus 2021 < [link](#) >

²¹ [Circulaire economie | VNO-NCW](#) zie paragraaf “Circulaire economie versnellen met doorbraakprojecten” en op deze pagina gepubliceerde Whitepaper.

De Inhoud van dit document (of deze documenten) zal minimaal de volgende aspecten adresseren:

Een volledige beschrijving van deze aspecten is te vinden in de documentatie van de Red Team sessies.

- | | |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling is subjectief • Eénvoudiger als minder risico voor mens en milieu • Eenvoudiger bij vergelijkbaar product/proces • Eenvoudiger voor mono-stromen • Industrie specifieke procedures • Toestaan om afval in te nemen als 'grondstof' • Uitgangspunt is een grondstof • Opgesteld voor een product! • Innovatie moet blijven werken/ mogelijk zijn • Op basis van proces kijken, niet op basis van product • Ziet toe op de houder van afval, minder op de toepassing van product • Centrale afgifte einde-afval status moeilijk haalbaar • Einde-afval verklaring wordt alleen aan de houder afgegeven. | <ul style="list-style-type: none"> • Het aantonen van een markt is dan lastig • Waar de ene toepassing met kwaliteit X aan de slag kan (en hier aantoonbaar een product van kan maken met een laag risico voor mens/ milieu), heeft de ander 2X nodig. Ook hier kan niet in gedifferentieerd worden. • Technologie moet wel door kunnen ontwikkelen – als daarmee het hele proces opnieuw moet worden beoordeeld, werkt dat innovatie tegen. • Wanneer en hoe in de waardeketen elkaar informatie verschaffen • Ketenperspectief – meer aanzetten tot denken en handelen vanuit de keten (keten regie) • Externe partijen te betrekken bij de zelfbeoordeling • Neem de toepassing meer mee in het proces/kijken naar einde afval |
|---|--|

Handreikingen/Leidraad/Rechtsoordelen Referentie-lijst – een eerste aanzet tot

1. *Leidraad – 1.2 afvalstof of product*, Ministerie I&W, Januari 2021
Beschikbaar via website Landelijk Afvalplan 3: [Beleidsstukken - LAP3](#)
 2. Het Kenniscentrum Circulaire Economie van het Ministerie I&W heeft informatie beschikbaar via haar website:
 - a. Toetsing afval of grondstof inclusief een overzicht van afgegeven Rechtsoordelen:
[Toetsing afval of grondstof - Afval Circulair](#)
 - b. [Zoeken - Zoekresultaten - Afval Circulair](#)
 3. De Versnellingsstafel Chemical Recycling [Circulaire economie | VNO-NCW](#)
 4. De OVAM in België heeft een *Handleiding: Afval of grondstof?* Beschikbaar [get file \(vlaanderen.be\)](#)
 5. Op de OVAM-website is veel informatie rond het thema afval beschikbaar en gepubliceerd.
[Link naar OVAM website](#) aanvullen met zoekterm “afval of grondstof”
2. **Zelfbeoordeling: Houder + Afnemer werken samen**

De verantwoordelijkheid voor het aantonen van einde afval ligt bij de aanbieder (houder). De houder is daarmee verantwoordelijk voor het uitvoeren van een zelfbeoordeling. (Potentiële) afnemers willen zien dat het product een einde afval status heeft en ingezet kan worden voor de toepassing die de afnemer in gedachten heeft. Dit leidt in de praktijk tot aanvullende vragen, aanvullend onderzoek of dat zaken soms overgedaan moeten worden met vertraging als gevolg.

Door de afnemer een rol te geven in de zelfbeoordeling ontstaat een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Hechte samenwerking tussen houder en afnemer heeft als doel duidelijke en volledige informatie bij elkaar te brengen die en het proces kunnen versnellen en de zekerheid kunnen vergoten.

Punten van aandacht in de verdere uitwerking van dit kernpunt:

1. Vertrouwelijkheid van informatie
2. Behoud van flexibiliteit tussen aanbieder en afnemer
3. Ter overweging: ontwikkelen van een zelfbeoordeling in een **uniform-format** waardoor ook kennis en informatie toegankelijk en deelbaar wordt.

3. Zelfbeoordeling: Categorieën

Een nog op te stellen beperkt aantal vragen vormt een **Quick-scan**. Toepassing van deze Quick-scan levert een inschatting van de risico's. Met dit "risico-beeld" kan het specifieke accent van de zelfbeoordeling vastgelegd worden. Het invoeren van experts kan hierbij een belangrijke aanvulling vormen.

Een sturend principe bij deze aanpak: *"Streng waar nodig, eenvoudig waar kan"*

In geval van twijfel na een Quick-scan zou automatisch de meest volledige zelfbeoordeling – veelal met de hulp van experts – uitgevoerd moeten worden.

Categorieën waar op dit moment aan gedacht wordt:

- *Complexe of niet-volledig bekende afval stromen*
Het accent van deze zelfbeoordeling ligt zeker op het rechtmatig gebruik, m.a.w. de (grond)stof of het voorwerp voldoet aan alle voorschriften inzake producten, milieu en gezondheidsbescherming voor het specifieke gebruik en zal niet leiden tot over het geheel genomen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid.
Referentie: [Staatscourant 2015, 7458](#) | [Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)
- *Afvalstromen met mogelijke zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) verontreiniging.*
Het beginpunt van deze zelfbeoordeling ligt op het rechtmatig gebruik, m.a.w. de uit afval gerecycleerde grondstof voldoet aan alle voorschriften inzake producten, milieu en gezondheidsbescherming voor het specifieke gebruik en zal niet leiden tot over het geheel genomen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid.
Invoeren van experts heeft hier zeker een meerwaarde.
Bij de verdere uitwerking kunnen ook Rechtsoordelen geraadpleegd worden. Specifiek wordt hierbij verwezen naar het op 23 april 2020 afgegeven Rechtsoordeel: *"einde-afval TACOIL als grondstof voor kunststofproductie"*. Weblink: [Toetsing afval of grondstof - Afval Circulair](#)
- *Homogene samengestelde afval stromen*
Een "lichte" zelfbeoordeling waarbij ook gebruik gemaakt kan worden van een beoordeling van een (bijna) identieke afvalstroom.
- *Bestaande of nieuwe markten*
Een einde-afval-product dat een (bijna) identiek product in een bestaande markt kan vervangen maakt de beschrijving van markt en toepassing relatief eenvoudig. Voor een einde-afval-product waarvoor een nieuwe markt ontwikkeld moet worden en de omvang nauwelijks bekend is, wordt de beantwoording van de markt- en toepassing gerichte vragen lastig. Een hechte samenwerking tussen houder en afnemer(s) kan hier de basis van de oplossing vormen.

4. Certificering

De punten die een certificeringssysteem moet adresseren zullen verder uitgewerkt en beschreven moeten worden. In de eerste drie stappen (kernpunten) van de oplossingsstrategie zal hiervoor een basis gelegd worden.

Vanuit de Red Team sessies is een eerste – nog niet volledige – beschrijving gemaakt.

Vanuit een volledige beschrijving zullen de minimale vereisten van certificering vastgelegd worden. Met deze 'minimale vereisten' kan de vraag van aansluiting bij een bestaand certificeringssysteem beantwoord worden.

Belangrijke vragen die beantwoord moeten worden voor het zetten van een eerste stap:

- a. Is er een bestaande certificering die minimaal de kernpunten "covered"?
- b. Wie wordt de eigenaar? Kan een certificeringsbody zoals ISCC hierin een rol spelen?
- c. Door wie en hoe kunnen aanpassingen gemaakt worden? Bestaande certificeringssystemen hebben voorzieningen in de vorm van gebruikerscommissies vastgelegd.

Een certificeringssysteem zal minimaal de volgende aspecten bevatten/adresseren:

Een volledige beschrijving van deze aspecten is te vinden in de documentatie van de RED Team sessies.

- | | |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> • Bestaand systeem vs. Nieuw systeem opzetten • Collectief schema = interessant • Eerste stap in opstellen van standaarden • Gecertificeerde zelfbeoordeling • Leerervaring van LCA meenemen • Moet duidelijk zijn wat er gecertificeerd wordt • Oplossing: Ketencertificering (traceerbaar) • Startpunt richting ministeriele regeling • Systeem oplossing • Transparant en geaccepteerd • Uniform voor EU • Vergoot onderlinge zekerheid • Vrijwillig is flexibeler | <ul style="list-style-type: none"> • Duidelijk wordt dat het onderdeel proces/techniek al voor een groot deel in het vergunningsproces zit. Dat zou dubbelop zijn. • Aangeven: Gedragen door de stakeholders en door de markt • Mogelijk uitgangspunt: Uiteindelijk (als een soort vergezicht) zou de wetgeving omgedraaid moeten worden en ervan uit moeten gaan dat alles grondstof is. • Ketenperspectief – meer aanzetten tot denken en handelen vanuit de keten (keten regie) • De afnemer kan aantonen dat (einde-afval) producten geschikt zijn om toe te passen als Grondstof. |
|---|---|

5. Slimme wetgeving

Wetgeving in de vorm van een einde-afval status is niet het startpunt, maar het eindpunt. In haar uiteindelijke vorm adresseert een slim vormgegeven wetgeving de rol van de overheid (inclusief Omgevingsdienst), handhaving van wetgeving, en acceptatie van de toepassing van wetgeving in en door het buitenland met als doel de Europese interne markt maximaal te kunnen benutten.

De optionele beoordeling van de Omgevingsdienst komt te vervallen.

- De focus van de omgevingsdienst komt volledig te liggen op handhaving; d.w.z. de (milieu)vergunningen afgegeven voor (recycling) processen beoordelen en handhaven. De rol van de Omgevingsdienst wordt dus verlegd van beoordeling van een einde-afval product naar handhaving rond het productieproces om vanuit afval een grondstof of product te maken.
- Met de invoering van een certificeringssysteem worden afspraken getoetst door een onafhankelijke derde partij. Handhaving van certificering - door de overheid - is mogelijk door het (steekproefsgewijs) toetsen of alle afspraken correct en volledig zijn doorlopen. De Omgevingsdienst zou hierin een rol kunnen spelen.
- In de vijf kernpunten (5-stappen-plan) kunnen experts – waar nodig – om een oordeel gevraagd worden. De kennis en ervaring van experts worden opgebouwd en vastgelegd in de verduidelijking (stap 1), de respectievelijke zelfbeoordeling (stappen 2 en 3) en uiteindelijk in het certificeringssysteem (stap 4).

Het openen van grenzen.

- In geval van een “houder” in het ene land en een “afnemer” in het andere land wordt de zelfbeoordeling (stap 2 of 3) gezamenlijk uitgevoerd en de kennis en ervaring uit beide landen vastgelegd.
- (H)Erkenning van deze zelfbeoordeling van beide landen wordt een noodzaak. Een (bilateraal) systeem zal hiervoor in het leven geroepen moeten worden.
- Regelgeving – of de erkenning van regelgeving van een ander land – regelen voor **direct omliggende landen**. Voor Nederland dus regelen met België en relevante deelstaten van Duitsland.
 - Kan in het bestaande Benelux-verband opgepakt worden
 - In Vlaanderen is er een handleiding die ontwikkeld werd door OVAM²² Het agentschap opereert binnen het beleidsdomein voor een zelfbeoordeling want iets afval of grondstof is: [get_file \(vlaanderen.be\)](#)

²² De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij is een Vlaams agentschap dat verantwoordelijk is voor het afvalbeleid en de bodemsanering.

- Samenvatting: BE Grondstof verklaring = geldt alleen voor een specifiek materiaal, afkomstig van een specifieke producent of productieproces, en voor een specifieke beoogde toepassing.
- Link naar OVEM Grondstofverklaring: Grondstofverklaringen: wanneer en hoe?
[Grondstofverklaringen: wanneer en hoe? \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/grondstofverklaringen-wanneer-en-hoe-vlaanderen-be)
- Slechts in specifieke gevallen is een grondstofverklaring wettelijk verplicht, in andere gevallen kan dat vrijwillig. Echter dit is louter Vlaams en is daarbuiten niet rechtsgeldig.
<https://www.vlaanderen.be/grondstofverklaring-voor-gebruik-van-een-bepaald-materiaal-als-grondstof>
- Er bestaan in BE – zeer beperkt aantal – case per case erkenning van EoW van een ander lidstaat voorgelegd werd aan OVAM om goedkeuring hierover te geven waardoor afvaltransportwetgeving kon vermeden worden.
- Er bestaat ook een nauwe samenwerking op met Nordrhein-Westfalen (NRW) .
- Daarnaast kunnen handelspartners in kaart gebracht worden waar bv. veel kunststoffen naar uitgevoerd worden.

Bijlage – lijst van referenties

“End of Waste Whitepaper”, **Ecomatters** april 2023 en aangeboden op 17 april 2023 aan Jeannette Baljeu (gedeputeerde Zuid-Holland), Jacqueline Vaessen (Boegbeeld ChemistryNL) en Hagar Ligtvoet (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat).

<https://groenechemie.nl/nieuws/terugblik-bijeenkomst--no-time-to-waste---aanpak-regelgeving-einde-afval-status-nu-nodig>

“Verkenning oplossingsrichtingen problematiek einde afvalstatus”, voorbereidend document voor deelnemers aan Red Team sessies, **Rebel**, mei 2023

“Naar oplossingen voor de problematiek rondom einde afvalstatus”, **Rebel**, Juni 2023

Einde-afval criteria zijn vastgelegd in Wet Milieubeheer artikel 1.1 lid 8 < [link](#) >

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0003245/2023-07-01#Hoofdstuk1>

“Toetsing afval of grondstof”, **Rijkswaterstaat** Ministerie IenW < [link](#) >

<https://www.afvalcirculair.nl/onderwerpen/afval/toetsing-afval/>

Europese Waste Framework Directive 2008/98/EC [Waste Framework Directive \(europa.eu\)](#)

https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling/waste-framework-directive_en

“Leidraad – 1.2 Afvalstof of Product”, **Ministerie IenW**, Januari 2021 < [link](#) >

<https://lap3.nl/achtergrondocs/documenten/beleid/>

“Handleiding: Afval of grondstof?”, **OVAM**, Augustus 2021 < [link](#) >

https://ovam.vlaanderen.be/c/document_library/get_file?uuid=9283705d-be0b-6f72-fea5-a3090874e3cd&groupId=177281

Circulaire economie | **VNO-NCW** zie paragraaf “Circulaire economie versnellen met doorbraakprojecten” en op deze pagina gepubliceerde Whitepaper.

<https://www.vno-ncw.nl/standpunten/circulaire-economie>

Het **Kenniscentrum Circulaire Economie** van het Ministerie I&W informatie via website:

Toetsing afval of grondstof inclusief een overzicht van afgegeven Rechtsoordelen:

<https://www.afvalcirculair.nl/onderwerpen/afval/toetsing-afval/#:~:text=Als%20producent%20van%20het%20beoogde,status%20van%20uw%20materiaal%20uitvoeren.&text=Nadat%20u%20zelf%20tot%20een,een%20afvalstof%20gaat%20of%20niet.>

Zoeken - Zoekresultaten - Afval Circulair

https://www.afvalcirculair.nl/vaste-onderdelen/zoeken/?zoeken_term=wet+milieubeheer